

Byggherrarna, Webinar – Lindholmen Science Park 20220928

Presentation av krav, utmaningar och möjligheter
för digitalisering av arbetssätt och kommunikation i byggbranschen.

Johan Andersson
070-598 8115
Johan.andersson@opusforte.se

Byggindustrin i Sverige

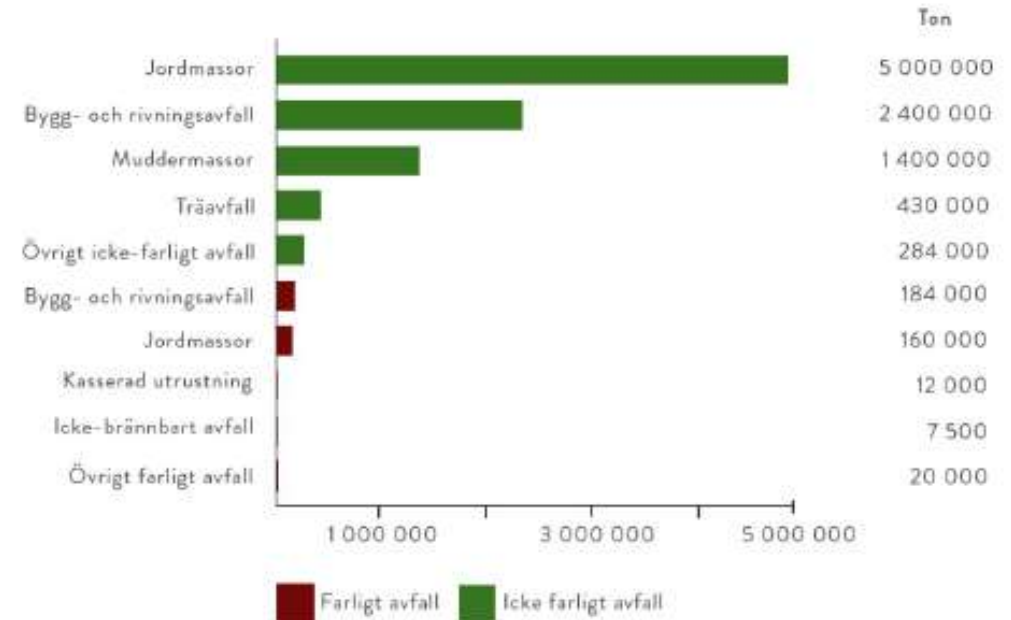
- 10-15% av BNP
- 100 000 företag
- 18 000 pågående projekt
- 20% av CO2
- 35% av avfall
- 40-50% av urbana transporter

Stora volymer = Stor påverkan

Schaktmassor och byggavfall

Enligt Naturvårdsverket står byggverksamheten för den absolut största mängden uppkommet avfall i Sverige, totalt 9 800 000 ton per år 2016. Utav den mängden står jordmassor som enskild kategori för den största delen inom byggverksamheten, totalt 5 000 000 ton [1]. Av dessa är den övervägande delen inte farligt avfall, som därför skulle kunna återvinnas, med lägre kostnad och miljöpåverkan som resultat [2].

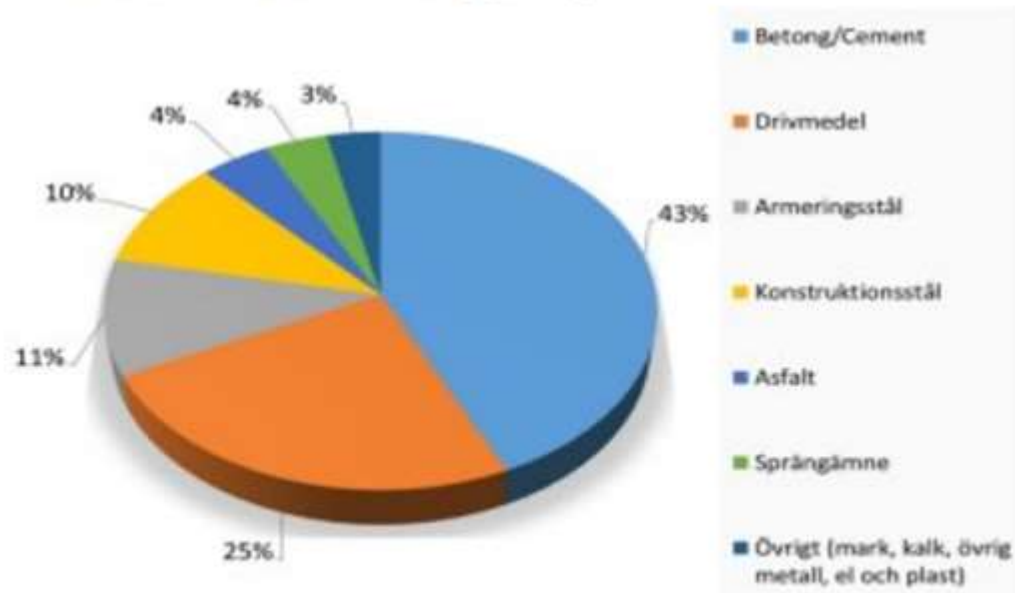
Miljövarudeklaration Trafikverket (EPD)

3 produktområden > 75%.

Betong och armering begränsat antal leverantörer.

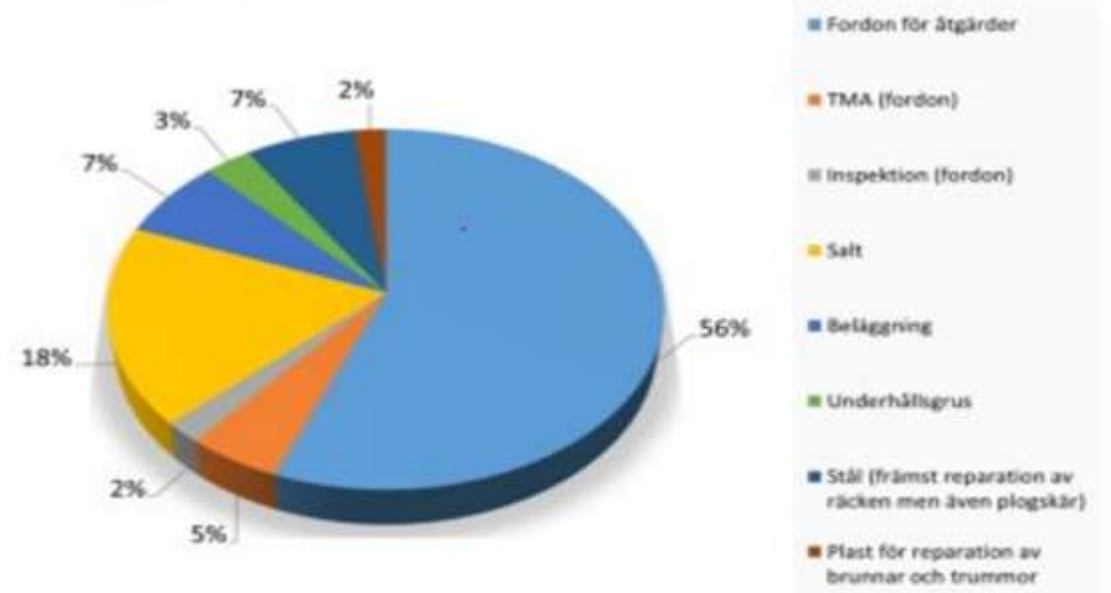
Produkter som bidrar mest till klimatbelastningen

Investeringsobjekt: Betong/cement, drivmedel, stål och beläggning

Källa: Klimatpåverkan referensalternativ nationell plan 2018-2029

Baskontrakt: Drivmedel, salt, beläggning och stål

Källa: Klimatkalkyl baskontrakt väg, WSP

Kraven på rapportering ökar

- CO2 för transport,
- CO2 för byggmaterial (EPD)
- Byggavfall och schaktmassor
- Ökar krav på cirkulärt byggande
- Framdrift och ekonomi
- Utan data = ingen aning om avvikelser, trender och måluppfyllnad

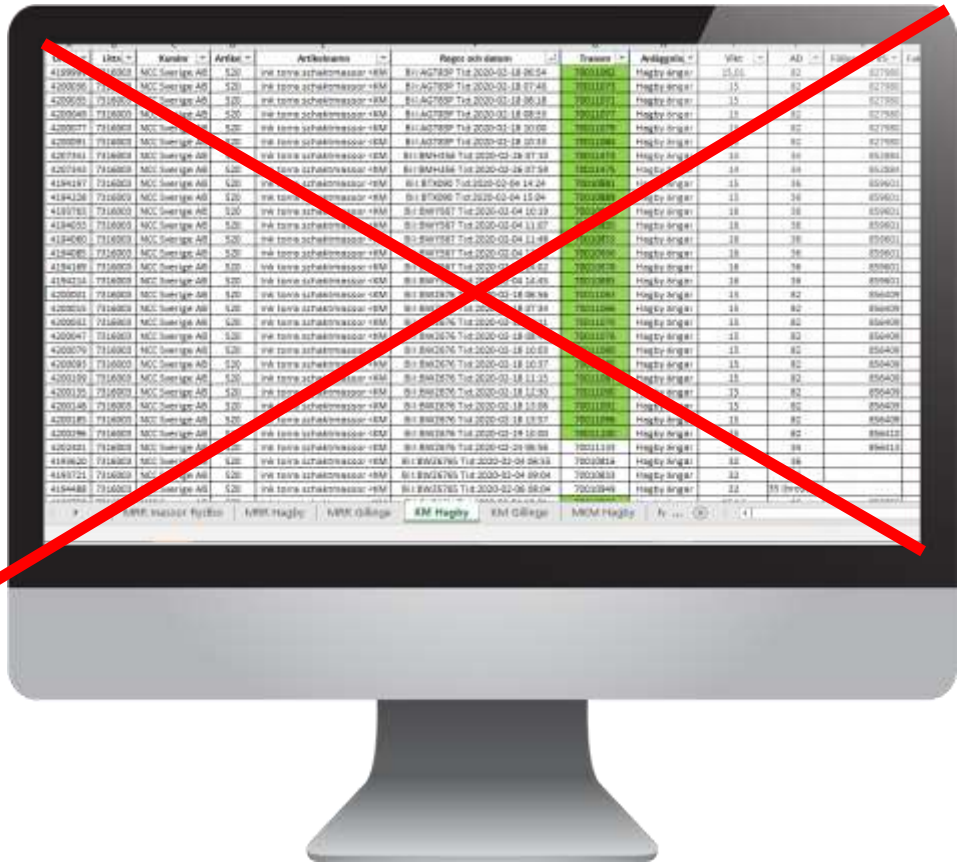
Kräver enkel datadelning i alla led

PARIS2015
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE
COP21·CMP11

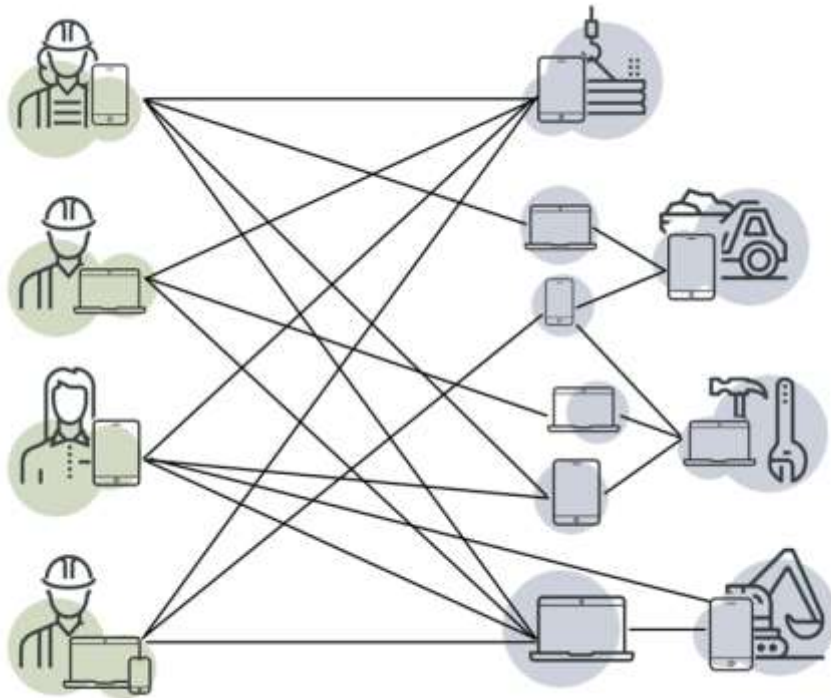

De stora flödena av data kräver enhetlig digital hantering

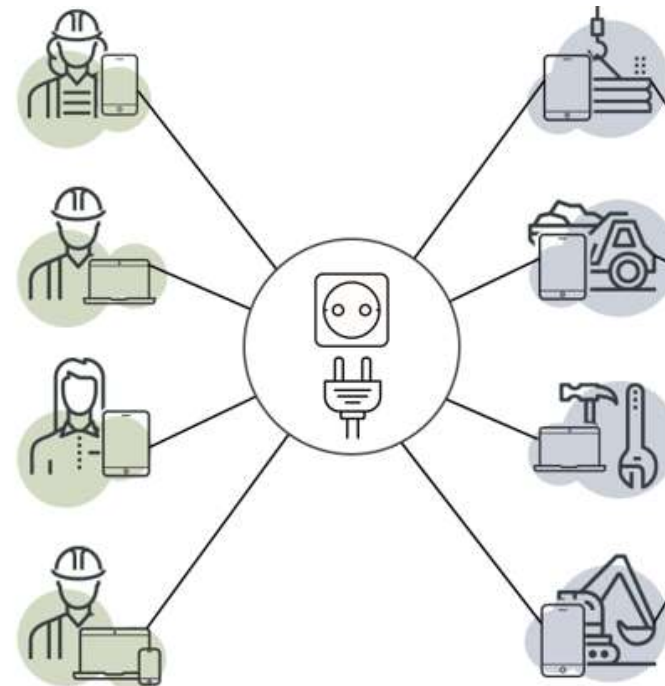
Egen kravställning eller utifrån gemensamma standarder

Olika kravställningar och egna portaler

Flera olika kund- eller leverantörs-system, med olika gränssnitt

Enhetliga mallar och ett gemensamt språk

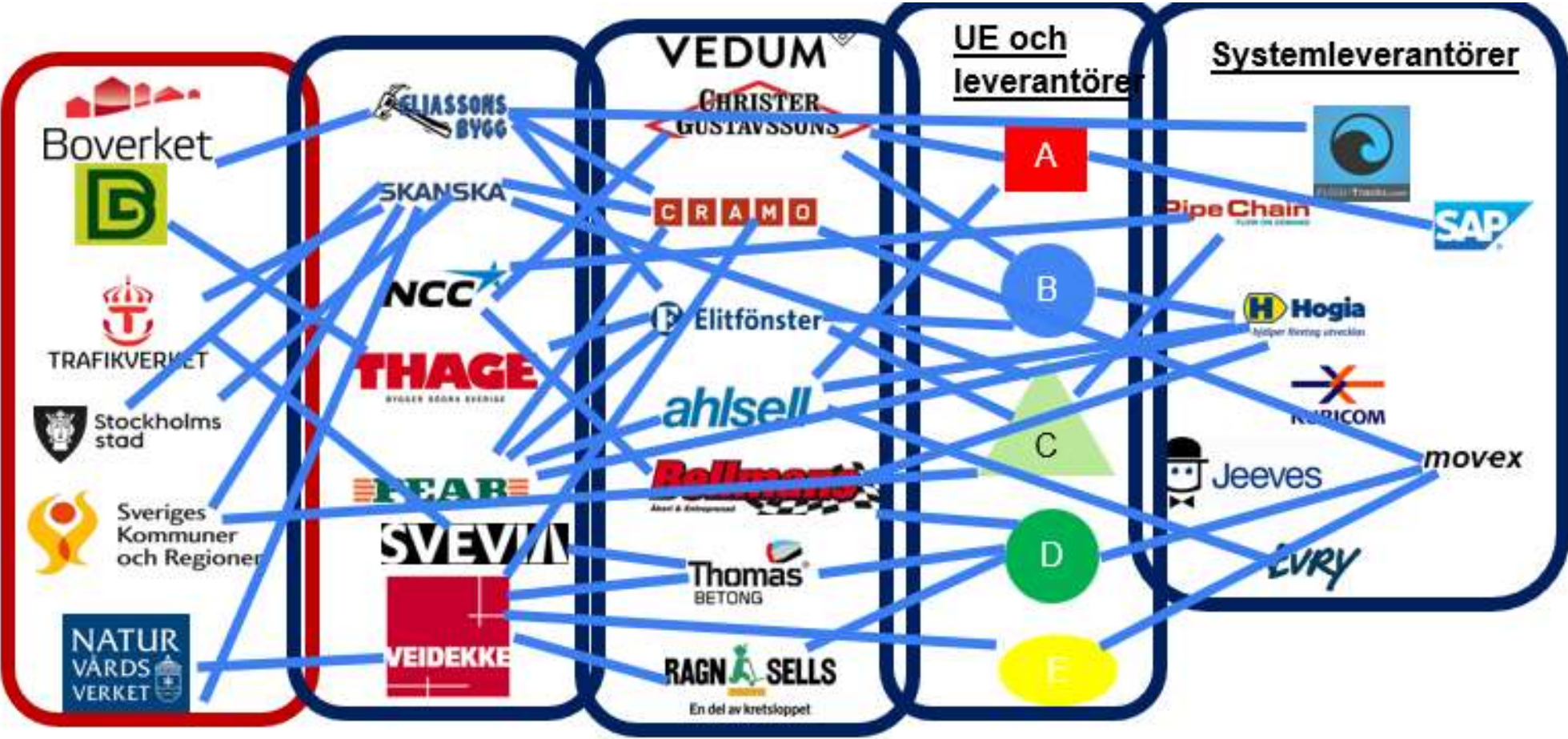
Med en standard, ("gemensamt språk") kan kund och leverantör använda sitt eget system

eller

Olika krav på arbetssätt och rapportering

Svårt att automatisera genom digitalisering.

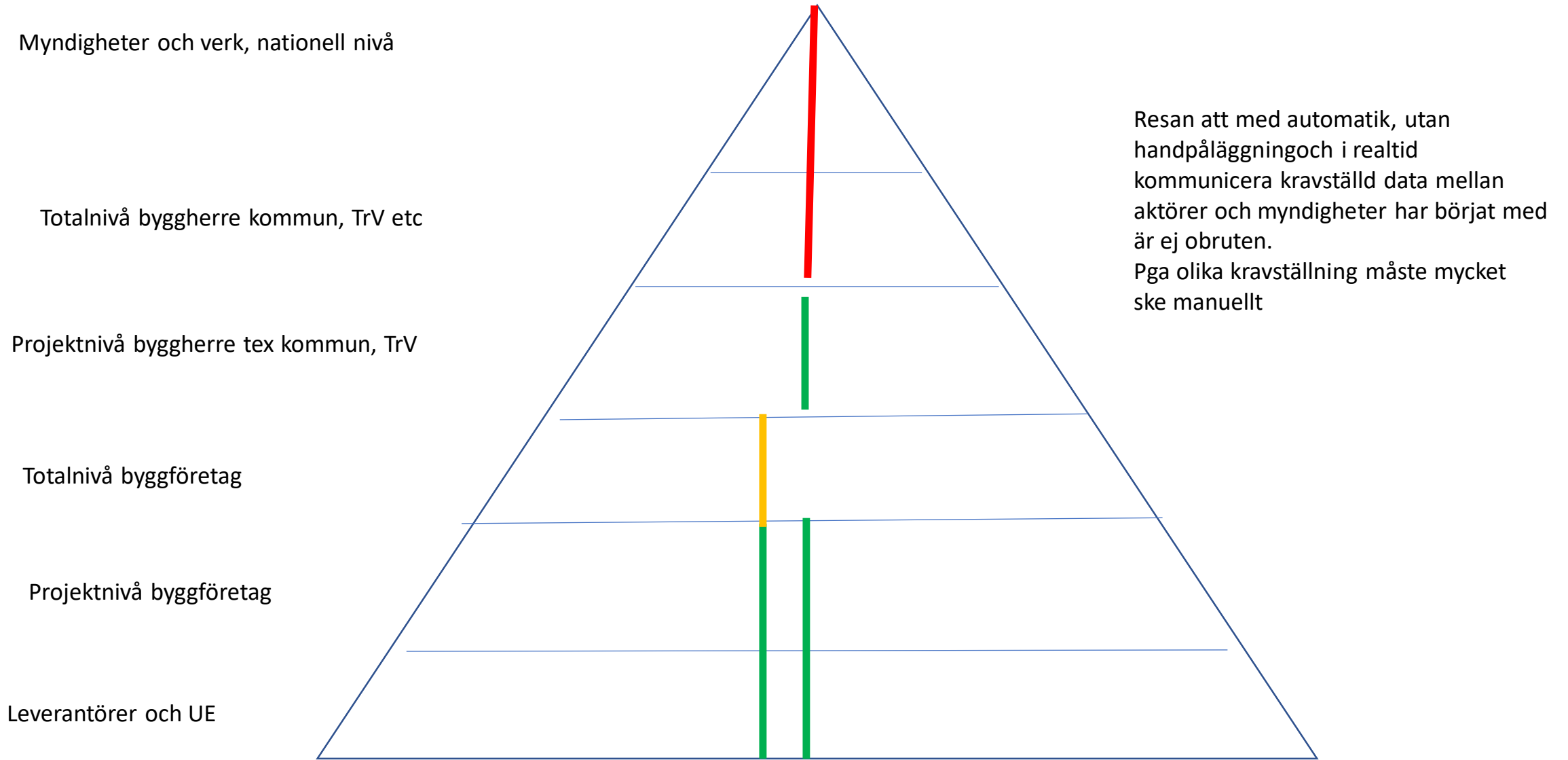

Många olika initiativ för att lösa samma eller snarlika behov av data/rapportering

	Faktura- underlag	Förflyttning av schakt- massor/ hantering av avfall	Förflyttning av byggavfall/ hantering av avfall	Bränsleförbruk- ning CO2 avfall och schakt	CO2/produkt (EPD)	Bränsleförbruk- ning CO2 transport av bygg- material
Boverket						
Byggföretagen						
Trafikverket						
Naturvårdsverket						
Upphandlings- myndigheten						
Sthlm stad						
Gbg stad, Jkp stad, övr SKR		 	 	 	 	
Mfl, mfl	 	 	 	 	 	

Endast delar av kedjan möjliggör automatisk datadelning

Enhetlig digital följesedel kommuniceras mellan parterna

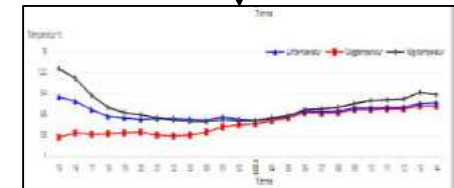
Transport
Maskintjänster
Betong
Asfalt
Armering
Innerdörrar
Fönster
Gips
Isolering
Schaktmassor
Avfall

Följesedel
Kommersiell data
Miljödata

Följesedel
Miljödata

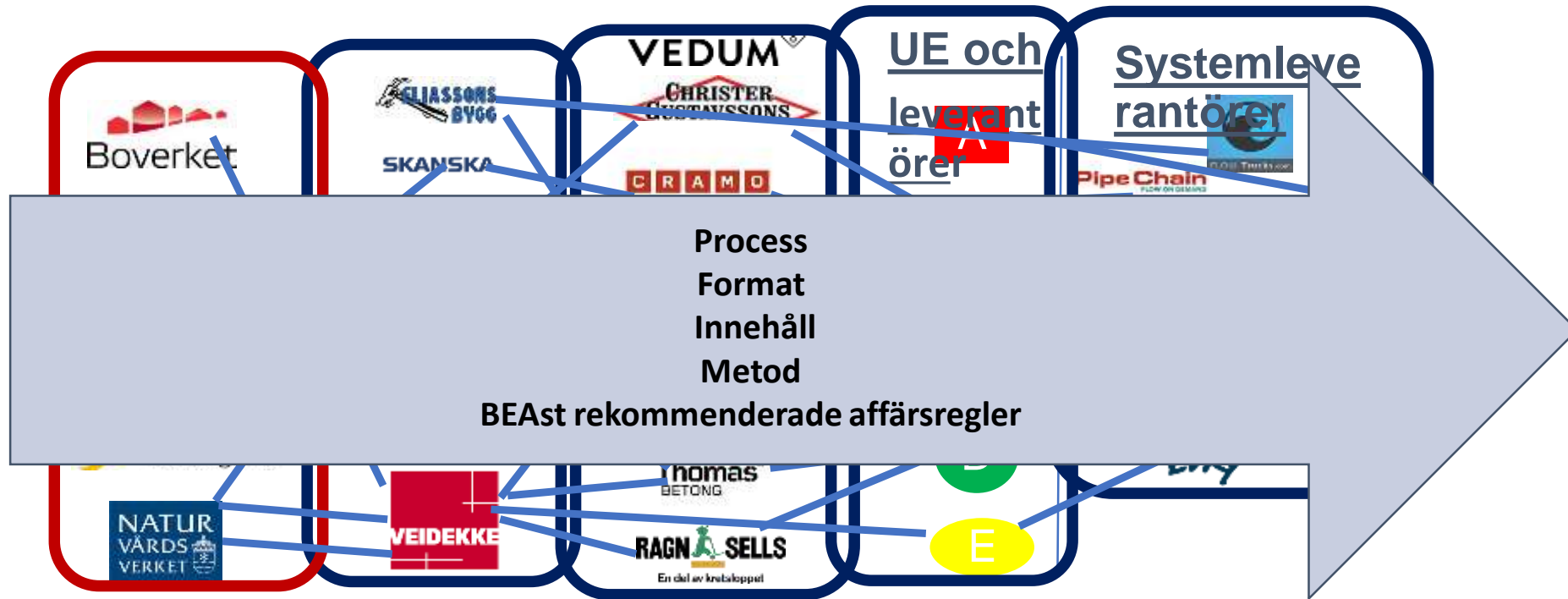
Byggindustrins elektroniska affärsstandard www.beast.se (PEPPOL, ISO/IEC 19845:2015)
2 000 projekt sedan 2012

Önskad data kan hanteras i egna datasystem, mha enhetlig kravställning av Byggbranschens Elektroniska Affärsstandard (BEAst)

	Faktura- underlag	Förflyttning av schakt- massor/ hantering av avfall	Förflyttning av byggavfall/ hantering av avfall	Bränsleförbruk- ning CO2 avfall och schakt	CO2/produkt (EPD)	Bränsleförbruk- ning CO2 transport av bygg- material
Boverket				●	●	●
Byggföretagen			●		●	●
Trafikverket		●		●	●	●
Naturvårdsverket		●	●			
Upphandlings- myndigheten		●	●	●	●	●
Sthlm stad	●	●	●	●		
Gbg stad, Jkp stad, övr SKR		● ●	● ●	● ●	● ●	● ●
Mfl, mfl	● ● ●	● ● ●	● ● ●	● ● ●	● ● ●	● ● ●

Enhetlig kravställning från beställare ger enklare förutsättningar för alla

Ingen förändring av produktionsmetod eller affärsmodell,
Förenklar bara kommunikation av den data som redan idag efterfrågas och
kommuniceras på olika sätt.

Trafikverket kravställer BEAst vid upphandlingar

Trafikverket har beslutat om digital rapportering för minskad klimatpåverkan

 Dela

Kontaktuppgifter

Projektet "Greppet om utsläppen" arbetar för att Trafikverkets bygg- och driftentreprenörer på ett enkelt, säkert och kostnadseffektivt sätt ska kunna rapportera in miljödata för sina energi- och materialflöden.

Genom att standardisera och digitalisera processen för inrapportering av miljödata kan Trafikverket följa upp klimat- och miljöpåverkan i ett och samma system.

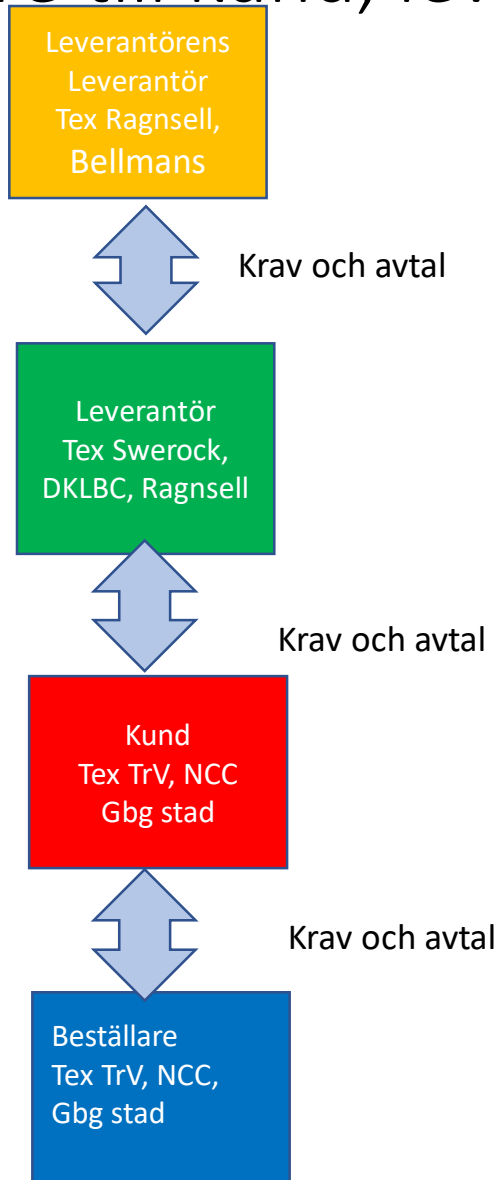
– Systemstödet är en förutsättning för att verifiera vår nertrappningsplan för koldioxidutsläpp i vår verksamhet enligt Agenda 2030 och målet om klimatneutral infrastruktur senast 2045, säger Trafikverkets GD, Roberto Maiorana.

Inom ramen för projektet utvecklas ett systemstöd, "Energiledningssystem för anläggningar" förkortat ELSA. Systemstödet utgör en del av Trafikverkets IT-system och kan ta emot och hantera information från den elektroniska följesedel som tagits fram av föreningen "Byggbranschens elektroniska affärsstandard" (BEAst). Därmed erbjuds ett digitalt gränssnitt, ett gemensamt språk, som ger förutsättning för att via dator, mobil eller annan elektronisk utrustning rapportera miljödata till Trafikverket. Arbetsätt och

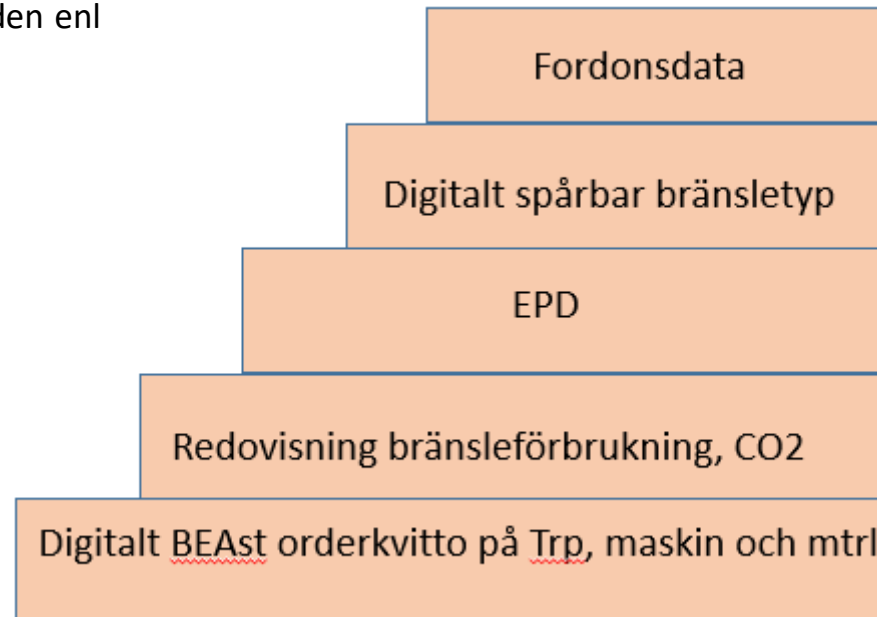

Affärsrelation, kravställning och avtal sker mellan två parter.
Kraven speglas i tillämpliga delar generiskt vidare i värdekedjan från beställare till kund, leverantör och leverantörens leverantör.

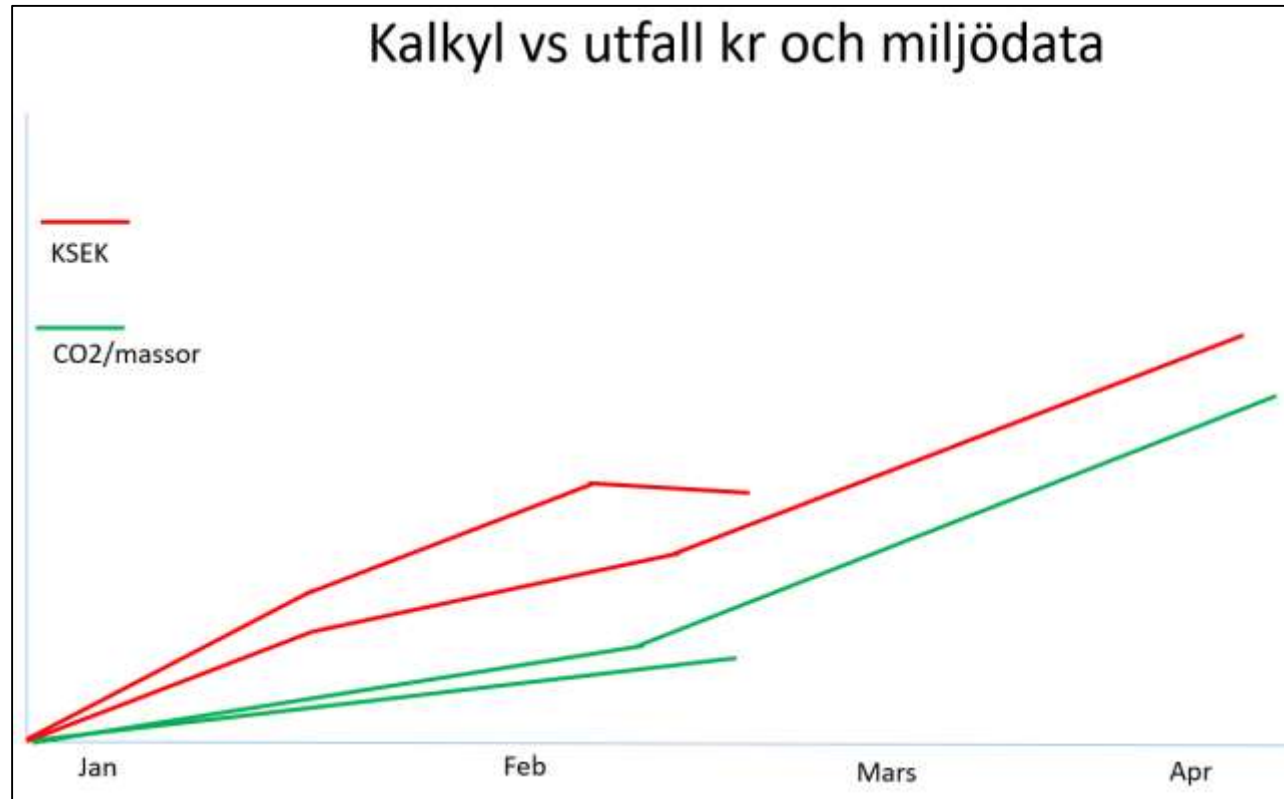
Förutom affärsmodell och vem som köper vad från vem, kan innehållet i rapporteringen stegvis över tiden, innehålla mer eller mindre data.

Innehållet av vad som krävs mellan parterna är skalbara byggklossar och kan utökas över tiden enligt denna dummy.

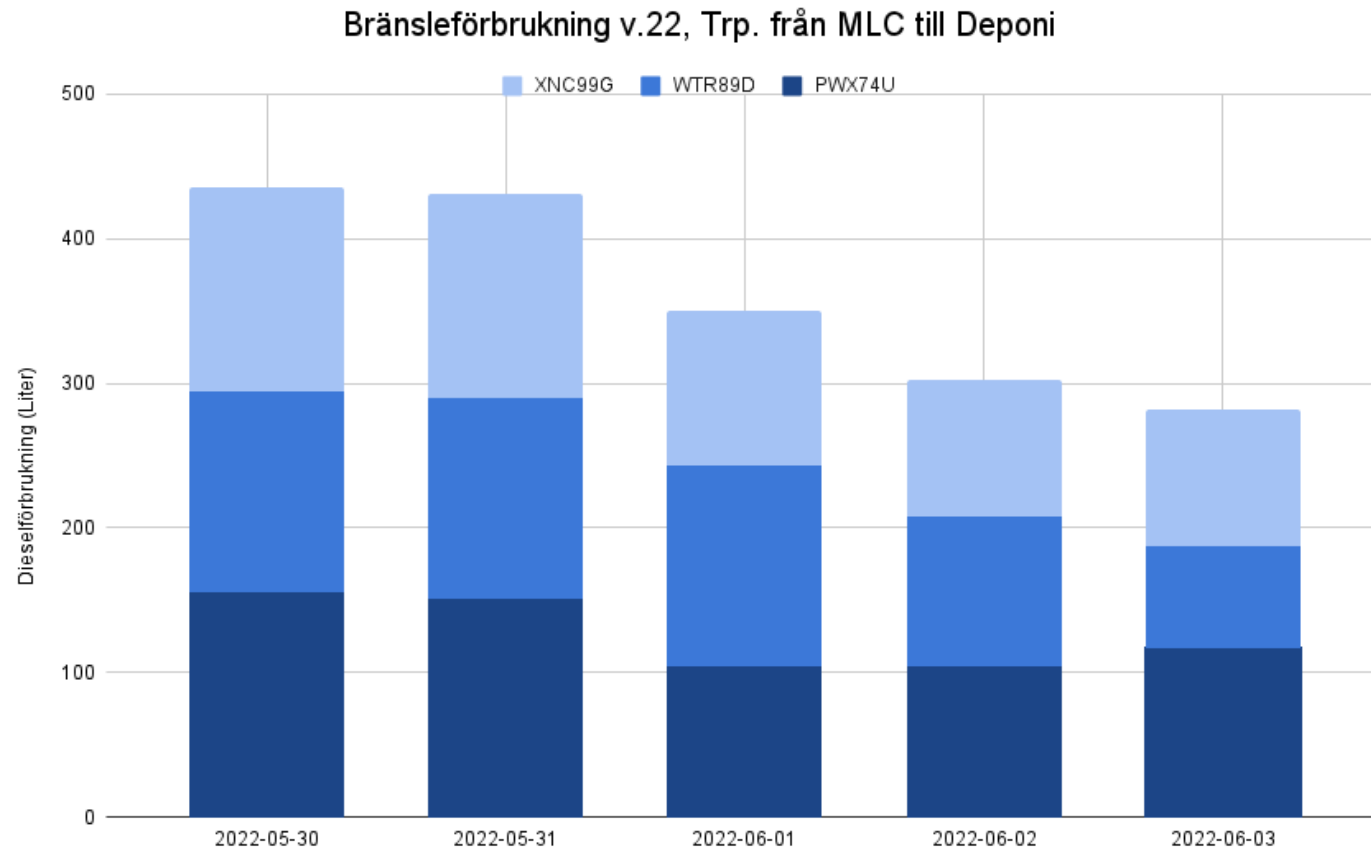
Uppföljning, avvikelshantering, förbättringsarbete

- Samma data med automatik för alla aktörer i hela kedjan.
- Verkligt utfall, ej schablon, för Produktions-, Ekonomisk- och Miljö-data i realtid.

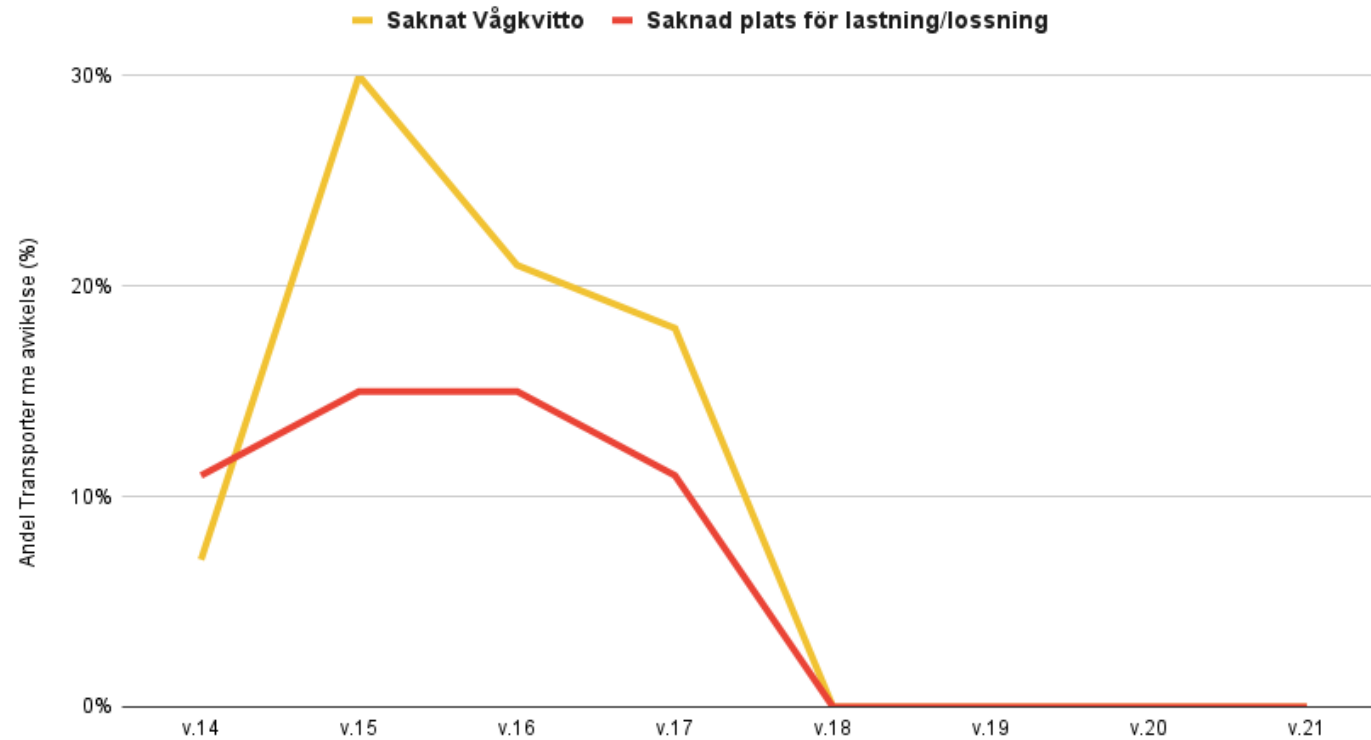

Uppföljning och avvikelshantering, bränsle/CO2

Uppföljning och avvikelshantering saknad/fel info

Avvikelse med saknad information på Orderkvitto/Följesedel för transporter

Kravställning. Katten på råttan, råttan på...

Exploateringskontoret
Projektutveckling Västerort,
Innerstaden och Stora projekt

T-XXX
Sida 1 (4)
2022-04-05

Transport- och maskintjänster

Stockholms stad genom projekt Norra Djurgårdsstaden har valt det digitala arbetssättet och meddelandestandarden enligt Byggbranschens elektroniska affärsstandard (BEAst) <https://beast.se/>

Staden kommer anlita leverantörer för tjänsten **transporter** direkt från arbetsplats till avfallsanläggningen och för sorterade schaktmassor från NDS masslogistikcenter [MLC] eller andra transporter internt eller externt Norra Djurgårdsstaden. Staden kommer även anlita leverantörer för tjänsten **arbetsmaskiner** där delar av BEAst kommer att användas.

Projektet önskar därför att Leverantören offererar med hänsyn till nedanstående förutsättningar:

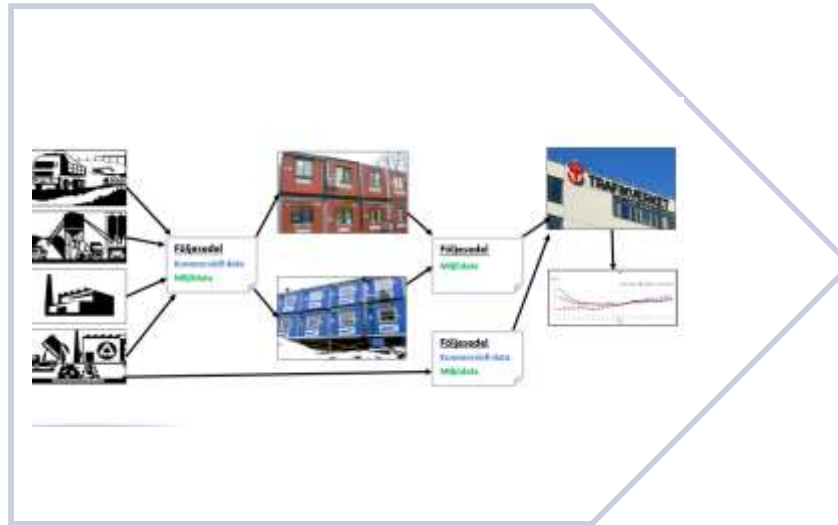

Arbetsättet och meddelandestandarden skapar förutsättningar att med automatik ta emot och dela enhetlig digital data mellan olika aktörer och faser i processen

Projektering

BIM
Kalkyl
Antal
Produkt/leverantör
Egenskaper
Placering
Pris
CO2
Livscykel

Produktion

Förvaltning

Digital tvilling
Antal
Produkt/leverantör
Egenskaper
Placering
Pris
CO2
Livscykel

Följesedel=Enhetlig digital databärare för olika typer av information och binder automatiskt ihop datadelning från ax till limpa

Filmer

<https://vimeo.com/526122416/46980ca198>

Spola fram 2 timmar i filmen nedan så hör ni en beställare, Stockholms stad under 6 minuter berätta om sina erfarenheter. Han arbetar med Peab som entreprenör och med deponier som han har direktupphandlat.

Ca 50 minuter in i filmen pratar Peter Sundgren från NCC med 40 år i branschen. Han har bla varit ansvarig för deras verksamhet på anläggning i Stockholm.

https://www.youtube.com/watch?v=dbL_zN3IN0Y

Fler kortare filmer med erfarenheter

- <https://www.dreambroker.com/channel/rwmhc6tv/2tpc3mc3>
- <https://www.youtube.com/watch?v=MQYJILH-Wi8>
- https://ncc-internal.creo.se/i/m9aPyFel2GpqdDEO2pAq_g
- <https://vimeo.com/721429005/48a29899fd>
- <https://www.youtube.com/watch?v=I6ply1kl1d0>